

הרצת הנענוני

לולא ידע כי ההנהגה היהודית הרשמית תסמוך את ידיה על מעי זה מתועב זה.

יורשי יאיר נאלצו להתייחס אל בן-גוריון כאל גורם בכל מעשיהם. בתיכנון כל פעולה היה עליהם להביא בחשבון את מלשיניו ו' לחשוב כיצד להימלט מהם. היה זה בן-גוריון עצמו שקרא בפומבי לילדים להלשין על הוריהם ומוריהם חבריהם מחתרת, ששלח את אנשי ההגנה לחטוף את אנשי המחתרת ולמסרם לידי הבולשת הבריטית — למרתפי'העיינויים, למחנות-הריכוז בנכר, לגרדום. האם מבקש בן-גוריון כיום סליחה על כל אלה? האם הוא מתנצל בפני זכרו של יאיר,

בפעם הראשונה נרצח יאיר, הוא אבי רהם שטרן, לפני עשרים שנה, על גג אחד הבתים בשכונת-פלורנטין בתל-אביב. בפעם השנייה נרצח יאיר השבוע, בעצרת זכרון חגיגית שנתיקמה באחד ממרכזי ישרא

בפעם ראשונה נרצח גופו. כי פעם השנייה נרצח זכרו. בפעם הראשונה נרצח יאיר בידי קלגסים בררניים, כשידיו היו כבולות. אולם הוא קם על רוצחיו וטאטא אותם מן הארץ. בפעם השנייה נרצח יאיר בידי אינטרסים פוליטיים למיניהם — ואני מקוה כי גם הפעם יגבר על הרוצחים.

★ ★ ★

מ' עולם לא הייתי חבר לחי"מ. מעולם לא הכרתי את יאיר אישית, אף כי שירתתי תחת פקודתו, לפני הפילוג הגדול. גם אני בא להשתתף במחוללה-השדים הנערך מזה כמה שבועות סביב זכרו של יאיר, כשי' התנים והעורבים עטים על זכרו כדי לחמוס ככל יכולתם.

אולם מאחר שיאיר עצמו שוב אינו יכול להתגונן בפני מחללי זכרו, ושוב אין בארץ גוף או מוסד הרשאי לקום ולדבר בשמו, הייתי רוצה לנצל במה זו כדי להעמיד כמה דברים על אמתותם. **הכה וניגש לבדוק את האנאי טומיה של רצח — הרצח השני של יאיר.**

★ ★ ★

אחד הנזאמים באותה עצרת היה ראש עיריית תל-אביב, דומני שאין טענות נגד מר נמיר אישית בפרשת המאבק נגד השלטון הור. אך לא כאדם פרטי הופיע בעצרת. הוא נשלח מטעם מפא"י, כנציגו הבלתי-רשמי של ראש-הממשלה עצמו.

ושליחות זו אומרת דרשני.

מזה כמה שבועות משתדל דויד בן-גוריון לפרוש בכוח את חסותו על זכר יאיר. קול ישראל, שהוא בטאנו האיש, הקדיש ליאיר תוכנית מיוחדת (גרועה עד להבעית). גלי צה"ל, גם הוא בטאנו האיש, הקדיש לנושא זה תכנית שניה. שבועון המטכ"ל, ש' אינו אלא בטאון הכת הבטחון-סטי, הקדיש לו כתבה גדולה, ואף ציין זאת על שער. רוב העת.נים הכפופים למפא"י העלו אף הם את זכרו של יאיר על נס.

בן-גוריון עצמו קיבל לפגישה ממושכת את גאולה כהן, קריינית לחי"מ בעבר ומטיפה ל' מלכות-ישראל' בהתה. השבוע פורסם מכתב ארוך של בן-גוריון לגאולה, בו שיבח את "השירה והפילה של נפשו הסוערת" של יאיר. **יתר על כן: נרמז בפירוש כי בן-גוריון יענה להזמנה לבוא ו' להשתתף בעצרת-הזכרון. הדבר נמנע רק הודות ליוצא-אילחי"י עצי' כהן, שאיימו לפוצץ את המעמד אם יוזמן בן-גוריון.**

★ ★ ★

ר' מנהיג בן-גוריון, סבור, כנראה, כי יש לנו זכרון קצר, ואולי הוא סומך על כך כי רק מיעוט קטן מבין אזרחי ישראל הנוכחיים זוכר את תקופת יאיר. רובם גולדו או באו ארצה אחריה. באחת מפליטות-הקולמוס הרבות במכתבו לגאולה כהן כותב בן-גוריון: "קראתי ספרך בלב חולט, נרגש ונפעם, גואה ומעריץ, ובכמה פרקים היה נדמה לי כאילו אני שותף למעשים ולעושים."

המילה "כאילו" מביעה כאן צניעות מוגזמת. כי אכן היה דויד בן-גוריון "שותף למעשים ולעושים" — אם כי בצורה אחרת מכפי שהוא מנסה עתה להעמיד פנים.

בן-גוריון, כיושב-ראש הנהלת הסוכנות היהודית, היה אחראי להטתה הפרועה והטוטאנית נגד יאיר, שהפכה אותו לחיה נרדפת, וסגרה בפניו כל דלת.

הקצין מורטון לא היה מעז ל' עולם לרצוח את יאיר ברם קר,

לכן, כאשר מנסה עתה בן-גוריון לספח את זכרו של יאיר לאגדתו שלו, הריהו אונס (את) בשורת יאיר, מקהה (את) חודה ושובר (את) להבה.

וזה גרוע מרצח.

★ ★ ★

ואם שני באותו ערב היה מנחם בגין, אין סהור ממנו בכל הפרשה העכורה של פילוג אצ"ל. כי בגין בא ארצה, וקיבל לידינו את אצ"ל השבור והרצוק, רק אחרי שהכל נגמר.

אך גם בגין לא הופיע בעצרת בפנוקציה אישית. הוא היה נציג אצ"ל — אם רשמי, אם בלתי-רשמי.

ד"ר שייב נואם בעצרת הזכרון, ליד תמונתו של יאיר

והרי בין יאיר לבין אצ"ל עוד פתוח החשבון.

המשקיף, בטאן המפלגה הרביזיוניסטית ש' אצ"ל השתייך אליה, פירסם את המודעה של הבולשת הבריטית, שהכילה את תמונתו של יאיר ושתבעה מכל אדם בארץ להלשין עליו ולהסגירו. ועד היום הזה נשבעים ותיקי לחי"מ כי אנשי אצ"ל היו הראשונים שמסרום באותה תקופה לידי הבולשת הבריטית, ופתחו בואת את צונת הסיונים.

אולי אין טעם להזכיר נשכחות אלה. אך יש טעם להזכיר כי שיתוף-הפעולה בין אצ"ל ולחי"מ נמנע, בשעתו, מפני שמנחם בגין סירב לקבל גם בשלב הראשון של המאבק את המור נח "השלטון הור". עד היום האחרון לא קיבל אצ"ל את תורתו של יאיר: שהאימפריאליזם הבריטי הוא האויב האחד והיחיד. עד היום האחרון התעקש אצ"ל לדבר על "שלטון ה' דיכוי" — היינו, שלא השלטון הור הוא ה' מפריע, אלא רק מעשיו הפסולים.

אמת זו אסור להעלים, ואסור למשמש.

★ ★ ★

אך הגדיל מכל אלה הנואם השלישי ב' אותו ערב, הוא הדוקטור ישראל שייב אלד.

מזה שנים מנסה שייב להפקיע לעצמו את זכרו של יאיר, כר' כושו הפרטי.

מסתבר כי מכל תלמידי יאיר, רק הוא לבדו ירש את אדרת-הקודש. לא נתן ולין-מור, מג' היגו של הארגון בתקופת זוהרו, שהפך אותו לגורם בינלאומי ולנושא מדיניות-החוץ העב'

רית. לא שמיר-רונצקי, שניצח על פעולות הקרב המזהירות. אלא דחקא ישראל שייב, כותב המאמרים.

לצורך זה היה על שייב לברור מדברי יאיר, לצטט פסוקים שנכתבו על-ידי יאיר בעודו נער, להסתמך על "עיקרי התחייה" שנכתבו למעשה על-ידי שני המשוררים אורי צבי גרינר ברג ויעקב כהן, ואשר יאיר ג' ג' אותם לחלוף טין לסי דרישת הלוחמים עצמם. בכל כתבי לחי"מ, בכל תקופת המאבק, לא הוזכרו "עיי' קרים" מפוקפקים אלה אפילו פעם אחת.

בשנה האחרונה התפתח ויכוח ממושך בין שייב וקומץ חסידיו, לבין אנשי לחי"מ העומ' דים בראש הפעולה השמית. כל צד הביא פסוק קים לרוב מדברי יאיר ומפירסומי לחי"מ. שייב ציטט פסוקים כגון המשפט הבא של יאיר: "דורות רבים תהיה המלכות העברית כמחנה צבאי במדבר המזרח הערבי". הצד השני ציטט את נאומו של אליהו בית-צורי בצל הגרדום: "טעות היא לחשוב שאנו מייצגים פה את הציונות, או שכאן מתנהל משפט על ציונות. אנו בני ארץ-ישראל העבריים, החלטנו לרכוש את עצמאות ארצנו מידי השלטון הור השורר בתוכה. לא לשום הצהרת בלפור אנו לוח' מים, או למען, בית לאומי" בהתאם למנדאטס או שלא בהתאם למנדאטס".

איני חושב להתערב בוויכוח עקר זה. רצח הלורד מוין, על אדמת מצריים, מתוך נסיון ברור להתאחד עם התנועה הלאומית הערבית לשם יצירת חזית משותפת לגירוש האימפריאליזם מן המרחב, חשוב בעיני יותר משיד שכתב יאיר תריסר שנים לפני כן, בעודו נער ב'הגנה הלאומית'.

★ ★ ★

יאיר היה דמות היסטורית — אדם שהת' פתח בהרירות רבה, שמ' שגיו השתנו ככל שהתבגר ועלה בסולם המחשב והמעשה. ב' ראשית צעדו היה צעיר ירושלמי רגיל, שחזר על הסיסמות שהיו שגורות באותם הימים. ב' סוף ימיו היה חושן ומהפכן.

זהו יאיר האמיתי — הדינאמי, הבליתיכבול על-ידי סיסמות מימי מתושנה, הצועד לפני המחנה ו' הקובע לו יעדים חדשים.

את זכרו של יאיר זה מבקש שייב להעלים. שייב הוא דינאמיק רעיוני — אדם שנס' אר דבוק למושגי הגטו ולחלומות הגטו. כמו ש'שלת הבורבונים הצרפתית, "לא למד כלום ולא שכח כלום". היום, בשנת 1962, הוא מדבר בסגנון שבו דיברו אלינו לפני 22 שנה, בעודנו נערים בשורות האצ"ל (וש' כבר או העלה אצלנו חיוך של זילול).

איש אינו יכול לדעת באיזה כיוון היה יאיר מתפתח, אילו חי עמנו בעשרים השנים האחרונות. כל הקובע כאן מסמרות, משקר ומסלף. אני כשלעצמי מקוה שאילו חי יאיר כיום, היה הולך בדרך בה הלכו מאז תל' מימיו העיקריים, הנוחמים גם כיום נגד ה' אימפריאליזם בכל צורותיו, הת מכים במל' ממות-השיחורור של כל העמים המדוכאים, המוגסים בחיי הגטו החדש, הרוצים בישראל בריאה, חוקה, המעורה במרחב והמעצבת את דמותו.

יאיר של 1962 יכול היה להיות כזה — אם כי אין כל בטחון בכך.

רק בדבר אחד יש בטחון מוח' למ: יאיר של 1962 לא היה חוזר כתוכני על פסוקים שנכתבו על' ידי יאיר של 1932.

מי שטוען כך, מעליב את יאיר, מחלל את דמותו, רוצח את זכרו. מי שטוען כך, כאילו טען שיאיר היה אדם קטן ומגבל, אסיר של סיסמות שאבד עליהן הכלת, בלתי-מוכשר ל' הבין את מהפכת הארץ, המרחב והעולם.

בקיצור: מי שטוען כך, מצייר את יאיר בדמותו של עצמו.